

om de ville møde; men jeg tror, at Resultatet altid vil blive det, at, naar Menigheden ønsker, at de, som indstilles, skulle holde deres Valgprædiken, sker det; thi dersom Noget, der indstilles, ikke vil gaa ind paa Menighedens Ønske i den Retning, er det jo aabenbart, at man slet ikke vil komme i Betragtning, og jeg maa oprigtig tilstaa, at jeg har ikke stor Frygt for disse Valgprædikener. Jeg skal villig indrømme, at der theoretisk betragtet er noget Underligt deri. Der er noget Underligt i, at Folk skulle møde i Kirken for der at kritisere og holde Dom over Prædikenen, medens det netop er en Opgave, naar vi møde i Kirken, at lade os veilede af Ordet, som der forkyndes, og lade os dømme af det, og jeg tror ogsaa, at vi ere allermindest stiftede til at forstaa os paa en Prædiken, naar vi møde som Dommere og Kritici. Jeg tror, at den Prædiken, som tiltaler de mere Dannede og mere Oplyste, ogsaa i Reglen vil tiltale de mindre Dannede og mindre Oplyste; men naar man møder i den Hensigt at ville kritisere, er man ikke saa let at paavirke. Jeg har engang hørt en Mand sige, at der er Ingen, som daarligere forstaa at høre paa en Prædiken end Præsterne; thi naar de møde i Kirken, tænke de altid: Hvorledes vilde Du have taget den og den Sag? Hvorledes vilde Du have behandlet det og det Emne? og det er ikke det, som giver gode Tilhørere. Men jeg kan paa den anden Side ikke forstaa, at det Moment kan undværes, at Menighederne faae Leilighed til at høre de Præster, som de stude vælge imellem. Jeg har hørt flere Præster, som have været ovre i Slesvig, udtale sig herom, og de have ikke fundet noget Forargeligt i hele dette Forhold. De have fundet, at det altid er gaaet til med stor Orden, og at Menighederne have udvist en god Tone under disse Valghandlinger. Menighederne i Sønderjylland have sat Pris derpaa, og de ville vistnok ogsaa komme til at sætte Pris derpaa her i Danmark, og for Resten tror jeg ikke, at Valgprædikenen alene vil blive det Afgjørende. Det vil blive et Moment med i Bestemmelsen, men det vil ikke blive det eneste Moment. Jeg tror, at, naar der er indstillet Tre til Menighedens umiddelbare Valg, vil man i den vedkommende Menighed forhøre sig om dem, der ere indstillede. Det er jo dog ikke saa stort et Vand; vi leve i, at det ikke skulde være muligt i Reglen at skaffe sig Oplysninger om tre Mænd, der indstilles til et saadant Embede. Der vil i Menigheden danne sig en Opinion, førend den Vedkommende kommer og prædiker, men Prædikenen vil være et Moment med i Bestemmelsen og er derfor ikke uden Betydning. — Hvad angaar de mindre Rettelser, som jeg kunde ønske, da vilde jeg gjerne, at der kom en Bestemmelse ind lig den, som man har i Slesvig, at, naar Menigheden ønsker, at Præsterne skulde komme og prædike til Valg, skulle de betale for de Præster, som ikke blive valgte.

Det er et Hensyn, som ikke er uden al Betydning. Vi maa nemlig huske paa, at det let kan ske, at en Mand, som søger Embedet, kommer til at søge mange Gange forgjæves og maasse ikke har Naad til at foretage disse mange Reiser. Jeg tror ogsaa, at en Menighed, som vil opnaa at faae de Præster at høre, som de skulle vælge imellem, nok kan paatage sig disse Udgifter, som ikke ville blive store for den enkelte Menighed, medens de derimod kunne være en saa stor Byrde for de Præster, som møde, at de ofte lade være at søge Embedet, fordi de ikke have Naad til at foretage Reiserne. Jeg kunde ønske en anden Tilsiøelse, nemlig den, at det ogsaa blev, som i Slesvig, at Regjeringen fik Ret til at besætte umiddelbart nogle af Embederne, f. Ex. en Hjerdedel af de Embeder, der bleve ledige, snart det ene og snart det andet. Hvert fjerde Embede, som skulde besættes, kunde besættes umiddelbart af Regjeringen. Det er en Tanke, jeg henstiller. Dersom der kommer til at foreligge Ændringsforslag i den Retning til 2den Behandling, skal jeg nærmere motivere min Tanke; men her er ikke TALE om at komme ind paa det. — Jeg har saaledes udtalt mig om, hvorledes jeg opfatter Lovforslaget, og hvad jeg for Diebliffet tror, at jeg vil kunne gaa ind paa; men jeg maa naturligvis afvente den videre Forhandling, forinden jeg for min Part træffer afgjørende Bestemmelse om, hvorledes jeg vil forholde mig. Jeg tør sige, at jeg møder med en ærlig Villie til at bidrage Mit til, at der kan komme Noget ud af dette Lovforslag.

Leth: Mit Standpunkt til dette Lovforslag er dette, at jeg er en Ven af en Ordning, som overlader Valget af Præsten til Menigheden. Dette Standpunkt er jeg hovedsagelig kommen til derved, at jeg under et tidligere mangeaarigt Ophold i Hertugdømmerne har havt Leilighed til gjentagne Gange saavel at overvære Præstevalg som ogsaa til at bestjefstige mig med Forberedelserne til disse. Det er fra det Standpunkt, som denne Erfaring har givet mig, at jeg tager Ordet i denne Sag. Med Hensyn til Lovforslagets § 1 skal jeg først bemærke, at jeg vel forstaa og ogsaa veed at sætte Pris paa de Regler, som deri ere indeholdte med Hensyn til Valgretten, men at jeg savner en Bestemmelse, som man kjendte i Hertugdømmerne, og som ogsaa meget jævnlig fandt sin Anvendelse, nemlig den, at i Mændenes Fraværelse traadte de gifte Koner i deres Sted og afgave deres Stemme. Naar man betragter Alt, hvad der staar i Forbindelse med et saadant Præstevalg, som suldbyrdes af Menigheden selv, vil man finde, at det i det Hele falder i 3 Afsnit. Det første Afsnit er det, som man i Hertugdømmerne kaldte Præsentationen, det vil sige: Bestemmelsen af, hvilke Kandidater der skulde fremsendes eller, som det kaldtes, præsenteres for